

NAGYVARAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

★

Az utódállamok uralkodó pártjai azonban visszatérnek érveikért és bizonyítékokért az átkos osztrák-magyar uralomhoz, melyet ellenzékbe szorúlnak. A jugoszláviai kisebbségeknek nincs nagyobb ellenségük, mint Pribicevics Szvetozár nevű szerb politikus — volt magyar országgyűlési képviselő — aki nemrégben még közoktatásügyi miniszter volt és ebben a minőségében kéréselhetetlenül üldözte a magyar és német iskolákat. Ezt a kíméletlen hadjáratot mindig indokolta, hogy az osztrákok és magyarok uralmának szörnyűségeit elevenítette fel és mindenről kiderítette, hogy annak idején mennyivel rosszabb és gonoszabb volt a nemzetiségek helyzete, mint ma a kisebbségeké. Fordult azonban a politika kereké, Pribicevics Szvetozárt és pártját Pács kilökte a kabinettből, Pribicevics ellenébe került és most, hogy útni kell a Pács-kormányon, a szerbiai közállapotokat mindig gyalázza és ezt a lesújtó kritikát azzal feldiezzéssel támasztja alá, hogy a régi monarchiában milyen paradicsomi viszonyok voltak. Most tárgyalja a szerb parlament gyanis a sajtótörvényt, amely többek között azt a zsarnoki paragrafust foglalja magában, hogy a parlamentben elhangzott beszédeket, ha azok a kormányt kedvezőtlenül kritizálják, közölni nem szabad. Bizonyos, hogy ez olyan eszme, amilyen Macchiavellinek, Metternichnek, Kolowratnak, Richelieunek, Schmerlingnek se jutott volna eszébe.

Most Priblitszevics — miután ellenzéken ül már — izzó kampányt indít a szegénytelen paragrafus ellen és érvei között ezeket olvassuk:

— „Én, aki a monarchia idején résztvettem számos politikai harcban, nagyon jól tudom azt, hogy az annyszor elátkozott osztrák-magyar rezsim alatt ilyen, vagy ehhez hasonló gondolat fel sem merülhetett. Emlékezem arra, amikor néhai Tuskin azt mondtotta a horvát száborban, hogyha kéresemket nem teljesítik, akkor puskával megyünk Bécs ellen és emlékszem arra is, amikor ugyancsak a horvát száborban egyes képviselők kijelentették, hogy az osztrák-magyar monarchia nem egyéb, mint a népekre súlyosan nehezedő állami fantazmagória, de se Tuskin, se a többi felszólaló ellen épügy nem indult semmiféle bünyügyi eljárás, aminthogy azokat a lapokat sem vonták sajtóügyi felelősségre, amelyek ezeket a beszédeket reprodukálták“.

Ime: így fedezik fel egyszerre a Pribi-
csevicsek, hogy az utódállamok szólás- és
sajtószabadsága nem a legideálisabb

Természetesen ez a be-
 mérés nem reális értékű és semmi hasznát
 nem vehetjük, mert ahogy a Pribicevicsek
 az ellenzékbeli a kormányra jutnak, azonnal
 nem tanulnak a múltakból és szinte művészi
 ihlettel kalapálják össze reakciós törvényei-
 ket.

Vaitoianu miniszter egy aradi lapban bizonytalannak mondja a községi választások elrendelését. Ugy érzi, hogy a választások ideje nem bizonyos. Mi azt sejtjük ebből a sok ellentmondó miniszteri kijelentésből, hogy a községi választásokat meglepetésszerűen fogják elrendelni. A kormány a prefektusokkal és primárokkal jó előre megbeszéli az egész választási kampányt úgy, hogy mire a választás napját kitűzik, a szavazópolgárok még csak kapkodni fognak, de a prefektusok és primárok az alapos kioktatás után már tudni fogják, mit cselekedjenek. És minden úgy fog történni, ahogy ők cselekedni fognak.

A legitimisták a magyar kormányzó ünneplése ellen

Budapest, augusztus 6. Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap közgyűlést tartott, amelyen feltűnést keltő vita folyt le Biharvármegye ama átirata körül, amely azt indítványozza, hogy Horthy Miklós kormányzó név- és születésnapját hivatalosan ünnepejjék meg. A közgyűlésen a távollévő főispán helyett Tallián Andor alispán elnökölt és Krieger Ödön főjegyző ismertette Biharvármegye átiratát, majd az állandó választmány javaslatát, amely azt indítványozza, hogy Somogyvármegye hozzon hasonló határozatot.

Az állandó választmány javaslatával szemben Pallavicini György örgről szólalt fel. Hivatkozott arra, hogy a magyar ember nem szokott meghajolni, csak az Uristen előtt és főlegesenek mondotta, hogy a mai szomorú időben ünnepeket rendezzenek. Kámutatott arra, hogy a külföldi köztársaságok sem szokták el-

nőkeik születés- és névnapját hivatalos ünnepé tenni. Az állandó választmány javaslatával szemben azt indítványozza, hogy a biharvármegyei átirat felett terjenek napirendre és azt egyszerűen helyezték irattárba.

Pallavicini György ötéves feldzólalásával szemben Igmány Aladár beült az állandó választmány jaslata mellett. A magyar ember - mondotta - megszkta ünnepeit annak név- és születésnapját, akit becsül és szeret. És mert szegény, letört hazának minden oka megvan arra, hogy újjertemőjének, Horthy Miklósnak a hála érzelését ismetlen kifejezésre juttassa, indítványozta, hogy jogadik el az állandó választmány jaslatai. A bizottsági tagok nagy része harsányan eljenezte a kormányzó, majd a többség a Pallavicini-féle indítvány elvetésével fogadta a jaslatoit.

Elhatározta a nagykövetek értekezlete a kármasteri ipari városok kiürítését

Az 1923. év második napján ült össze Párisban az a nemzetközi konferencia, melynek az volt a feladata, hogy a német jóvátetelek dolgában tárgyaljon. A konferencián Poincaré elnökölt és résztvett Bonar Law akkori miniszterelnök is. Az angolok le akartak mondani a Németországgal szemben támasztott követelésük egy részéről, ha Franciaország könnyítéseket tesz Németországnak, hogy fizethessen. Poincaré Németország rosszhiszeműségére hivatkozva, minden engedékenység elől elzárkózott és egy héttel utóbb a francia és belga haderő bevonult a német Ruhr-vidékre. Ettől kezdve egész Európa politikája ettől az imperialista intézkedéstől szynlődött. A lelkek egy megkönnyebülését jelenti, hogy most ezt az erőszakos és aljában véve céltalan intézkedést jókora-ikra likvidálák.

Ismeretes, hogy mennyi surlódással, véres torzalkodással és véres kegyetlenséggel járt együtt a Ruhr-vidék megszállása, nem is beszélve arról a gazdasági megbénulásról, amit Németországnak és így közvetve Franciaországnak is okozott. De közel az idő, amikor a történelemben már csak emlék lesz ez a szomorú korszak.

Most a kiürítés egy újabb mozzanatahoz érkezett el, mert mint Párisból jelenti a Havas-iroda, a nagykövetek értekezlete határozatot fogadott el, amely kimondja Düsseldorf, Duisburg és Ruhrort kiürítését. Ezzel a kiürítés elérte a Rajna partját és a határozat által nagy német gyárvárosok szabadulnak fel, ami a német gazdasági termelés helyzetén is könnyít.

Palotát vásárolt a kereskedelmi kamara

Az új kamarai törvény köteleességévé teszi a kamaráknak, hogy a kereskedelmi iskolák számára helyiségről gondoskodják és hogy kereskedelmi muzeumokat létesítsen. Nagyváradon tudvalevőleg van már állami kereskedelmi leányiskola, de nincs megfelelően elhelyezve. A miniszter ezért már egy éve több ízben sürgette a kamarát, hogy a rendelkezésre álló alaphoz a kamarai és szakoktatási törvény értelmében gondoskodják a leányiskola fedél alá juttatásáról.

A miniszteri rendelkezés folytán a nagyváradai kamara vezetősége több irányban folytatott tárgyalást. Elsősorban felmerült természetesen az építkezés terve, annál is inkább, hogy a kamara az építőipart munkához juttassa. A város a Nagypiac-téren hajlandó volt a fontos köz-célra olyan telket a kamara rendelkezésére bocsátani, amit be tud építeni. A kamara költségvetést készítettett és az építési költség tizenöt millió lejt tett volna ki. Ilyen hatalmas összeg felett a kamara nem rendelkezett, mert mobil vagyona mindössze három milliót tett ki és kamatterhet még akkor sem vállalhatott volna magára, ha lett volna is, aki a pénzt folyósítsa. Az építkezési tervét tehát le kellett venni a napirendről és az ingatlanvásárláshoz kellett folyamodni.

Két komoly ajánlat feküdt a kamara előtt,

Az idén minden diák köteles egyenruhát csináltatni

A Goidu-lyceum tájékoztatója az 1925 - 26. tanévre

Beírások. Az első osztályba a beírások szept. 1-8-ig lesznek. Szabályszerű kor: a beírások betöltött 11 év. Ha a jelentkezett tanuló száma túllépi a férőhelyek számát (120), a tanulók szept. 10-15. közt felvételi vizsgát tesznek. A vizsga áll: 1. Egy-egy írásbeli dolgozatból a román nyelv- és számtanból az elemi iskola utolsó osztályának anyagához mérten, tekintettel a szép- és helyesírásra, 2. Olvasás-, tartalom elmondás- és nyelvtani ismeretek vizsgálásából (Szabályzat 9. §).

A II-VIII. o. tanulók beírása szept. 1-8. között lesz a beíráshoz a tanuló szülője vagy gyámja egy kérvényt és egy nyilatkozatot nyújt be, (nyomtatványok az igazgatóságnál kaphatók) a melyben kötelezi magát, hogy a szabályzatban előírt minden követelménynek aláveti magát.

Fizetendő díjak: 1. Beírási díj 200 lei. Fizetendő egy összegben a beíráskor. 2. Tandíj: az alsó négy osztályban 500 lei, a felsőbbekben 800 lei. Fizetendő 3 részben: az első (200 illetve 300 lei) a beíráskor, a második (150 illetve 250) a karácsonyi szünet utáni első héten, a harmadik (150 illetve 250 lei) a husvét szünet utáni első hét napon. 3. Iskola-egyesületi tagsági járulék: 100 lei. Ama tanulók szülei, akik tandíjmentességért folyamodnak, e járulék felét is felmenthetők. A mentesség iránti kérvények a beírást kérő folyamodáshoz csatolandók.

Azok a tanulók, akik az előírt határidőre nem fizetik meg az esedékes részletet, azonnal kizártnak és anyakönyvi lapjuk lezártnak (17. §).

A szabályzat megköveteli az egyenruha és az intézeti sapka viselését is. Az összes tanulók kötelesek egyenruhát viselni, kivétel nélkül és mindenütt (174. §). Azok a tanulók, akiknek az elmúlt iskolai évben nem volt egyenruhájuk, október végéig kötelesek beszerezni. E határidő után egyenruha nélkül egy tanuló sem vehet részt az előadásokon. Az 1. o. tanulók dec. 1-ig nyerne halasztást a ruha beszerzésére. Sapkát azonban és az igazgatóság által megállapított sorszámtól mindenkinek azonnal kell rendelni és viselni.

A javító vizsgálatok szept. 10-18. tartanak. A vizsga minden tárgyból, amelyből javít a tanuló, írásbeli és szóbeli részből áll. Ugyaz írásbeli, mint a szóbeli vizsgálaton legalább 5-ös jegyet kell nyerni a tanulónak, hogy felsőbb osztályba léphessen.

Felvételi vizsgálat az V. osztályba szept. 20-25. között tartatik. A vizsga eredménye alapján 40 tanuló vehető fel, amely számban az ismétlők is befoglaltnak.

A felvételi vizsgálatra jelentkezés szept. 18. estig történhetik. Jelentkezhetnek a «Goidu» lic. IV. osztályát végzett növendékek, valamint

az egyik a Bratianu (Szaniszló)-utcán levő gyönyörű egyemeletes Kohn Gábor-féle ház, amely a Bihoreana pénzintézet tulajdona és a másik a Ferdinand király-köruton levő Luzsenszky-ház. Az utóbbiért előbb 2 és fél milliót kérték, majd ezt is felemelték, a Bihoreana házat pedig 3 millió 700.000 leierért kínálták eladásra. A kamara igazgatótanácsa teljes ülésében beható tárgyalás alá vette az ajánlatot és egyhangulag úgy határozott, hogy a Szaniszló-utcai emeletes házat veszi meg és megbizta az elnökséget a vétel perfektuálásával. Ez tegnap meg is történt; a kamara nevében Martha Joachim alelnök és dr Pop János titkár aláírták a szerződést.

A Bihoreana kötelezte magát, hogy a palota emeleti-helyiségeit szeptember 10-ig kiüriti, hogy a felső kereskedelmi leányiskola ott nyissa meg az idei tanévet. Az emeleten az egyik lakásban Kohn Gábor lakik és egy lakás Patruban bankigazgató számára volt eddig fenntartva, de még nem foglalta el. A földszintet jövő évi május 1-ig ifj. Moskovits Mór bérlí. Ez tehát csak a jövő évben üresedik meg. Ott fogja berendezni a kamara a kereskedelmi muzeumot.

Kétségtelen, hogy a kamara nagyon értékes ingatlant vásárolt.

a helybeli, vagy közeli helyiségekben levő állami, vagy magán liceumok, polg. iskolák, gimnáziumok IV. o. végzett növendékei. Nem jelentkezhetnek oly városokból jövő tanulók, ahol a közelben szintén van liceum. A jelentkezés kérvénnyel történik, melyhez csatolandó a születési és az iskolai bizonyítvány. Szept. 20-án az igazgatóság kifüggeszti a jelentkezők számát. A vizsgálat áll 2 írásbeli dolgozattól: egyik a román nyelvből, másik a mennyiségtanból. A szóbeli vizsgálaton felelnek román nyelvből, a románok történelméből és földrajzból. Ezenkívül, akik modern tagozatra óhajtanak iratkozni, meg felelnek a latin nyelvből, akik pedig a reál tagozatra, a mennyiségtanból.

Az előadások szept. 26-án kezdődnek.

Internátus. A intézet internátusába felvételét aug. 20-ig lehet folyamodni a «Comitet Scolar»-hoz. Fizetendő: 300 kg. buza, 200 kg. tengeri, 10 kg. zsír, 25 kg. bab, 50 drb. tojás, 3 méter-m. tűzifa, ezenkívül 3500 lei. Akik nem tudják ez anyagiakat természetben megfizetni, azok az évi ellátásért 10.000 leit fizetnek. Ezenkívül minden tanuló hoz magával ágyneműt és a szükséges fehérneműt.

A fizetés 2 részletben történik: egyik a beíráskor, másik febr. 15-ig. A fizetés alól egészen felmentességet a «Com. Scolar»-tól kell kérni s ez ad a költségvetés keretein belül, ahhoz mérten segítséget a szegény és érdemes tanulók részére.

Szept. 13-án tartanak a versenyvizsgálatok a megüresedett ösztöndíjas helyek elnyeréséért. Az ösztöndíjasok kötelesek az ösztöndíjon felüli, a 10.000 lei-ig terjedő különbözetet megfizetni. Azonban az érdemes tanulók kérhetik a «Com. Scolar»-tól e különbözet egészének vagy felének megfizetése alóli mentességét.

Directiunea Liceului «E. Goidu».

Földművesgyűlések a nagyszalonfalai járásban

Vasárnap délelőtt a Biharmegyei földművesszövetség igen látogatott gyűlést tartott Nagyszalonfalán. Az egybegyűlteket Bódi Mihály főbíró üdvözölte. Javasiatára üdvözlő táviratot küldtek a szövetség diszelnökének Mosoiu miniszternek és Cipoiu földmívelésügyi államtitkárnak, akit a szövetség dísztagjává választottak. Utána Szilágyi Corbu János állott fel szóra, akit előbb román nyelven, majd egy órány magyar beszédben fejtette ki a megjelenés előtt a gyűlés célját. Az összehívást kezdte beszédét — az tette szükségessé, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó népesség érdekeinek a képviselete most, éppen a mai időkben új változás előtt áll. A biharmegyei földmívelőszövetség mindig a földmívelők érdekeit védte és ebben a munkájában nem ismert sem nemzetiségi, sem vallási különbséget, amint hogy ilyen válaszfalakról a jövőben sem akar tudni. A szövetség keretein belül nincs külön

román, vagy magyar érdek, csak földművelői, földmívelői érdek létezik.

Felszólítja tehát a földmívelőket, hogy zárt sorokban tömörüljenek a szövetség zásza alá, mert joggal ígérheti, hogy minden földmívelő, amely nem nyert rendezést, az ez év folyamán elintézi. Beszéde második részében a küszöbön álló mezőgazdasági kamara választásokról beszélt. A mezőgazdasági kamara választások sokkal fontosabbak, mint azt a gazdák vélik, mert a választás eredményei fogják eldönteni, hogy a földmívelők érdekei milyen képviseletet nyerne. Gyázn kell tehát, hogy itt is csak kizárólag földmívelők szempont kerüljön érvényre. Ointette attól a gazdákat, hogy egyes politikai pártok, amelyek most a választások alkalmával híveket akarnak maguknak szerezni, befolyása alá kerüljenek.

Ezután megejtették a tisztújítást. Délutáni fél négy órakor a választmányi ülést tartott, amelyen a panaszközt tárgyalta meg a Szilágyi Corbu János kíséretével fél ótkor Tókára ment, ahol arra az időre szintén gyűlést hívtak össze.

A tulkai gyűlés d. u. 6 órakor tartotta meg. Jelen volt a gyűlésen a szomszédos községekből összegyűjtött parasztagzakkal együtt közel 3000 földmívelő. Az ülést Porumb Nesztor esperes nyitotta meg mint kerületi, illető járási elnök. Üdvözölte Szilágyi Corbu János vármegyei elnököt, majd ismertetett a közgyűlés összehívásának célját, Szilágyi Corbu elnök nagy beszéd keretében felhívja a gazdákat összetartásra, tömörülésre. Végül átveszi a gazdák kérelmeit, melyet Cipoiu miniszternek visz fel személyesen elintézés végett. Végül dr Laszku Demeter országgyűlési képviselő emlékszik meg dicsőre, aki a földmívelők érdekében állandóan síkra száll.

Este Porumb Nesztor házánál bankett volt.

Dorian
Terrasse
9 órákor.

Dorian
filmszínház
6 órákor.

Ma, pénteken premier

Az 1924. évi Párisi Olympiász

8 felvonásban.

A párisi stádium ünnepélyes megnyitása. — Atlétika. — Tennis. — Rugby. — Birkózás. — Vívás. — Korcsolyázás. — Jég hockey. — Lovaspoló stb.

Figyelem! A football rész ezideig még nem elkezdett meg, de minden valószínűség szerint az előadás kezdetéig megérkezik.

Ezenkívül:

Zigottó mint boxbajnok

2 felvonás.

Zigottó mint elárúsító

2 felvonás.

Zigottó a kabarében

2 felvonás.

Ha nem érdekli a sport, úgy nézze meg ezt a műsort a kacagató legújabb burleszekkel.

Jón:

Jón:

Faraó bosszuja

az első Tutankhamen film!

helyen 80 meghívott vett részt. Toasztokban áttették Szilágyi Corbu elnököt, Mosoiu minisztert, mint az egyesület diszelnökét és Cipoiu miniszter új disztagot.

logy csinálják ma az árlejtéseket?

A napokban megírtuk, hogy a nagyzántói állami iskola építése körül milyen arca dolgok történtek. Az elkövetett szabálytalanságokhoz most egy újabb adatot adtunk. Grünwald Vilmos asztalos-mester írt hozzánk az alábbi sorokat:

A Nagyváros egyik számában a múlt hónapban megjelent a nagyzántói elemi iskola berendezésére vonatkozó árlejtési hirdetmény. Én mint asztalos-iparos az asztalosmunkát szintén megpályáztam annak rendje és módja szerint. Előzőleg kimentem 300 lei költséggel kocsin Nagyszántóra és Delean Cornél jegyző úrtól megszereztem az árlejtéshez szükséges adatokat. Elkészítettem az ajánlatomat és egy 5500 leiről szóló betéti könyvvel együtt öt pecsételt eladott zárt borítékban ajánlatomat ajánlván elküldtem június 28-án, tehát az árlejtés előtt nyolc nappal a község címére. Többszöri kérdésemre és sürgetésemre július 25-én visszakaptam a betéti könyvet a következő levél kíséretében:

T. Grünbaum Vilmos asztalos-vállalkozó úrnak, Oradea-Mare.

A csatolt 5500 leiről szóló betéti könyvecské visszajuttatása mellett, van szerencsém értesíteni, hogy a f. hó 5-én megtartott árlejtésen az iskola-bizottság kellő és megfelelő árajánlatok híján, egy ajánlatot sem fogadott el, hanem az iskola-berendezések elkészítését szabad egyezkedés tárgyává tette. Santaul-Mare, 1925. július 16. Deleanu iskolaszéki elnök.

Ezt a levelet kaptam a jegyző úrtól, pedig ahhoz kétség sem fér, hogy az én ajánlatom szabályszerű nem lett volna. Csak azt nem értem, hogy minek hirdetnek ilyen körülmények között pályázatot és csinálnak felesleges költségeket az iparosoknak a mai nehéz világban. Kiváló tisztelettel Grünbaum Vilmos asztalos-mester.

Ugyancsak levelet kaptunk a nagyzántói iskola-bizottságtól, amelyben részletesen kifejtik, hogy milyen furiákkal adták oda az építési munkát az egész község akarásával szemben Pápai biharpüspökii építmestermennek. Ezt a levelet azonban már nem közöljük, mert az ügy a fegyverrel hatóság előtt van, ahol az iskola-bizottság tagjai megtehették vallomásukat.

A tény azonban az, hogy az iskolaépítések körül megvesztegette nem a legszabályszerűbben járnak el és a keservesen kiizzadt százazreket olyan körülmények között használnak fel, amely a közvélemény gyanúját felkelti.

* A francia banktisztviselők sztrájkja. Párisból jelentik: A banktisztviselők sztrájkja tovább terjed. Eddig a párisi pénzintézetek közül csupán a Societe Generale nem sztrájkol.

Darvas harisnyái legjobbak

* Detektívet kért az antant-bizottság. Budapestről jelentik: Az antant ellenőrző-bizottság tegnap telefonált a rendőrségre, hogy detektívet küldjenek a Citadellába induló antant-misszió megvédésére. A bizottság ott fegyverek után nyomoz. Pár perc múlva az antant-misszió lerendelte a rendőrségen a detektívet, mert értesült, hogy a feljelentés a fegyverrejtegetésről alaptalan ugatás. Ugyanebből az okból elmaradt a Miskolcon megtartandó kutatás is.

Az aradi árumintavásár tanulságai

Negyedik napja, hogy a kétségkívül hatalmas munkával és nagy agilitással előkészített aradi árumintavásár megnyitott. Az egész országot behálózó és több hónapig tartó szívos propagandának eredményei nem maradtak el, mert a sok helyről érkező gáncsoskodások dacára elvitázhatalan, hogy az aradi mintavásár külső és belső struktúráját tekintve impozáns, méreteiben a fővárosok messzéinek nivóját üti meg és jóval fölülte áll egy a Temesvárotról, mint Kolozsvárról rendezett mintavásároknak. A negyzázat megközelítő kiállítók is az ország minden részéből rekrutálódtak és az aradi gép- és textil és kézműipar mellett méltóan voltak képviselve Románia városai és természetesen legközelebb Nagyváros is. Számban nem nagy, alig hét-nyolc nagyvárosi kiállító vett részt az aradi mintavásáron, de ezek a városi ipari produktumok méltán kellettek feltűnést.

Ami tehát az aradi mintavásár művészi elrendezését, a kereskedelmét, a gyár és kézműipar nyújtotta látványosságokat illeti, arról csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatunk és Voitoianu belügyminiszter, Trancu-Jasy volt munkügyi miniszter, akik tegnap a vásárt meglátogatták, elragadtatásukat és meglepetésüket fejezték ki.

De jogosnak látszanak — mindezekről eltekintve — azok a panaszok, amelyek a kiállítók részéről merültek fel. Számban vannak, akik azt panaszozzák, hogy a magas díjak ellenében nem kaptak megfelelő helyet, az áruszállításnál nem élvezték a beléptet teljes kedvezményt és az áruk megőrzése sem volt kifogástalan. Drágáltak a magas díjak és világítási költségek mellett járó egyéb súlyos anyagi megterheléseket és ezek valóban egyeseknél horribilis összegekre szaporodtak. Mindeneknél azonban legnagyobb bajnak azt hozzák fel, hogy az aradi mintavásár — a kiállítók szempontjából — nem érte el azt az anyagi eredményt, amit a súlyos beruházások, költségek és reklámok után joggal várni lehetett. Nem mondják azt, hogy pangott az üzlet, mert különösen a nehéz iparban élénk volt az érdeklődés és mezőgazdasági gépekre jelentékeny kotek jöttek létre, általában azonban a kiállító cégek — legalább ezideig — több eredményt reméltek. A mintavásár rendezőségének egyik tagja, akít a felmerült panaszok miatt meginterjútoltunk, ezeket jelentette ki:

— A magunk részéről mi mindent elkövettünk, hogy az aradi mintavásár méreteit, lényegét, komolyságát illetően, minden eddigi föllmuljon. Ezt el is értük. Ezt nem mi mondjuk, hanem a látogató közönség. A magunk fizikai és anyagi erejéből kezdtük ezt a nehéz munkát és törekvésünket súlyos gáncsoskodások, gyanúsítások kísérték. Megengedem, hogy a kiállítók részéről merülnek fel panaszok, sőt egyik-másik bizonyosan jogos is. Dehát volt és lesz-e valaha olyan mintavásár, ahol ehhez hasonló, vagy még sokkal súlyosabb panaszok ne merülnek fel. Mi hónapokat szenteltünk ennek a nehéz munkának, igyekeztünk minden jogos igényt kielégíteni, de végtére is hézagok a legközelebbi minél is támadnak. Egyébként a panaszokdók közé számíthatjuk magunkat is, akik munkát, álmait az éjszakákat és milliókra menő rezziköltséget fektettünk ebbe a nagy vállalkozásba. Nem mondom, hogy deficit fenyeget bennünket, de semmiesetre sem számíthatunk olyan anyagi eredményre, mely egyeseknek tulságosan szabad jára engedett fantáziájában rajzolódott ki. Az aradi mintavásárnak is az az egy legnagyobb tanulsága, hogy ilyen csak megfelelő állami támogatással lehet — kockázat nélkül — létrehozni.

Ami a mintavásár üzleti eredményét illeti, a kiállítók többsége föltétlenül meg van elégedve az elért üzleti eredménnyel, mely egyeseknél minden várakozást felülmúlt. A mintavásáron szerepelt cégek közül egyébként az alábbiak tűntek föl árukkal, készítményeikkel és iparukkal.

A nagyvárosi, aradi és erdélyi piac cégei közül a következők kiállításai kellettek különösen kellemes feltűnést:

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár. Ennek a hatalmas arányú és már országsszerte elismert ipartelepnek gyártmányai, grandiózus gépei döntő elismerést arattak az aradi és az ország minden részéből odaverbuálódtott közönség csodálatát váltotta ki és méltán hozta meg a legjobb hírnevet Nagyváros gyáriparának. Csak megerősítést nyert az a tény, hogy ez az országos jelentőségű vállalat a kiállítás erkölcsi sikerét jelentős mértékben előmozdította.

Grósz Jenő és Társa mérleggyár Nagyváros. Eseményszámba menő feltűnést keltett gyártmányai az aradi mintavásáron. Amíg számban a kiállítók közül, külföldről behozott árukkal kértedtek, addig ennek a komoly és megbízható cégnek az a föltétlenül nagy és döntő sikere erkölcsi diadala az volt, hogy minden darabát ott a gyárban készült, dolgos kezek munkájának egyszerű gyümölcse és eredménye. Rendkívül tartós és kiváló pontossággal készült különféle mérlegei egy belső szerkezete, mint külső csinosága dolgában méltán kellettek feltűnést. A két miniszter hosszabb ideig tartózkodott Grósz Jenő és Társa-cég sátra előtt és a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a különféle és legprecízebbül működő mérlegekről. Eppen ezzel a miniszteri látogatással kapcsolatban merült fel az a kérdés, hogy a kormánykn ebben a szakmában le kell zárnia az importot, mert ahol a honi ipar ilyen kifogástalan és gazdasági cikkeket produkál, ott valóban felesleges, sőt csak káros a külföldről való behozatal. A cég egyébként az erkölcsi sikeren kívül jelentős üzleteket is kötött.

«Carmen»-cipőgyár, Oradea-Mare (Nagyvárad). Ez a kitűnő hírnevnek örvendő cipőgyár olyan bámulatosan szép kollekcióval szerepelt a kiállításon, hogy méltán megérdemli a vásárt látogató hatalmas közönség legteljesebb elismerését. A gyár vezetősége minden körülmények között súlyt fektet arra, hogy áldozatokat nem kímélve, oly anyagból állítsa elő termékeit, mely anyagok bármely kritika is kiálljanak, míg a cipők formáját és művésziességét finom kidolgozását az ország legkitűnőbb, válogatott munkáskezek végzik. A Carmen-cipőgyár kétségkívül hatalmas sikert aratott a mintavásáron.

Reich László műlakatos és toronyóra készítő Oradea-Mare (Nagyvárad). Ez a fiatal és zseniális technikai képességekkel megáldott műiparos olyan sikert könyvelhet el a maga részére, hogy méltán lehetnek rá büszkéek a váradiak. Pompás ötletén alapuló és a maga kezg munkájával megkonstruált csodálatos mechanikájú miniatúratoronyóra állandó csodálat tárgya volt a kiállítás. Gyönyörű harangütésre 12 apostól alakja jelent meg, forgott körbe és hajolt meg Krisztus előtt, Dr Coidisa György, az új aradi román püspök hosszu ideig a legnagyobb elragadtatással szemlélte ezt a technikai műremeket, annak tervezőjét, készítőjét: a fiatal Reich Lászlót magához kérte a püspöki aulába és jelentős megrendelést beszélt meg vele. Reich László újabb munkáját most gyakorlatban fogja bemutatni.

Fabrica de impletituri si tricolaj (Aradi Kötő- és Kötő-szövőgyár r.-t.) Str. Puscasiilor (Lövész-utca) 4, sz. Aradnak ez a gyönyörűen fejlődő és mindig nagyobb arányokat öltő gyáripari vállalkozása, hírnevéhez méltó kollekcióval jelent meg a mintavásáron. A gyárat csak 1917-ben alapították, alapítóje 15 millió lei és több, mint hat-száz munkást foglalkoztat. Bucurestiben külön le-rakata van. Gyárt mindennemű kötött- és szövött-árukat, amelyek jóságuk, szoliditásuk, tartósságuk és kiviteli izlésességük folytán, rövid pár év alatt meghódították Nagyrománia egész piacát. A régi királyság kis helyein éppen úgy megtaláljuk az aradi gyár cikkei, mint Erdély nagy városaiban. A gyár kiállított cikkei élénk feltűnést kellettek, elrendezésükben ötletesség és művésziesség nyilvánul meg.

Az országosan ismert «Patria» S. A. Romana pentru Exploatarea Lemnelor, melynek több gőz-

ATLANTIC és APOLLÓ MOZGOK

6 1/2 és 9 1/2 órákor.

6 és 9 órákor.

Ma, pénteken utoljára

A KIS JACK

Izgalmas társadalmi dráma 9 hosszú felv.

Egy szerencsétlen apa kálváriája.

A főszerepekben: HELENE DARLY a „Rejtelmek háza” női főszereplője és HENRY BAUDIN.

firésze és nagykiterjedésű erdősegei vannak, eredeti ötlelességgel vett részt az aradi mintavásáron. A nyugati országokban szabadalmazott „Xylos” rugalmas ágybetéteit állította ki, plasztikussá téve a világvárosokban ismert művészi rajzu plakátjait. A „Xylos”-ról magáról e helyen csak annyit, hogy annak minden része fából készült és összeállításánál fogva rendkívül rugalmas, amiről a vásár látogatói meg is győződhetnek. Rendkívül olcsósága folytán általános elterjedésre tarthat számot.

Reich B. Károly fia és társa Arad. A céget alapította a jelenlegi tulajdonosok apja, Reich Bernát Károly 1874-ben. A cég kendertermelésével, kenderkészítéssel és mindenfajta kötélárak gyártásával foglalkozik. Állandóan nagy raktárt tart zsinokok, zsákok, vízmentes ponyvák, vitorlavásznak és minden e szakmába vágó cikkekben. A cég jelenlegi tulajdonosai és vezetői Reich Pál, Sándor és Antal, akiknek szakszerű és gondos vezetése mellett a cég nagyot fejlődött. Kereskedelmi tevékenysége Erdély és Bánát mellett a régi királyság minden részére is kiterjed és a cég az ország legtekintélyesebb iparvállalatainak, valamint az állami intézményeknek évtizedek óta jelentősége szállítója.

Chateau Palugay S. A. Arad. A cég 1923-ban alakult: Alapítók: Lei 10,000,000. A Palugay-cég 6 évtizedes multra tekinthet vissza. A Palugay-cég 1874. óta a román királyi udvari szállítói címet viseli. A cég aradi telepe Piata Avram Iancu 16, szám alatti saját házában van. A cég a legfejlettebb borkultúrát honosította meg Romániában és modern mustbesűrítő berendezése az egyetlen e nemben. Évi 500,000 palack pezsgő gyártásra van berendezkedve. Peczgőfajtái: Palugay grand vin demi sec, Palugay gout americain extra dry, Palugay grand cremant imperial. Palackborai: Fehér borok: Chateau Palugay fehér, Rízling zöld kupakkal, Rajnai rízling cabinet, Rízling szemelt, Leányka, Leányka szemelt, Magyaradi, Muskotály, Furmint, Vörös borok: Chateau Palugay vörös, Merlot vin extra fin. A Palugay-gyár nagyszerű peczgői, borai igen népszerűek és elterjedtek Nagyvaradon.

Fleischer Testvérek vas- és rézbutorgyár (Arad Str. Ioan Russu Sirianu, Audich Lajos-utca 15) gyönyörű kollekcióval szerepel, amely kimagasló a többi kiállító sorából és hangos szóval hirdeti Arad eme és jelentős ipari vállalkozásának kitűnőségét. A gyárat 32 évvel ezelőtt 1893-ban alapították és különösen a legutóbbi időben hatalmas fejlődésen ment át. Mindennemű réz- és vasbutorokat, ágyakat, éjjeli szekrényeket, fogasokat, mosdófelszereléseket, műasztalokat, orvosi műszerkezeket és a vas- és rézbutorgyártás körébe vágó minden cikket előállít a gyár. Termékeinek szoliditása és az árak méltányossága a város és a megye határain messze túlterjedő területeken már eddig is óriási vevőkört biztosított Fleischer Testvéreknek.

Kőszeghy Sándor Fia Arad (Bulv. Reg. Ferd. 63-65.) Látványosságként emelkedik a komoly és nagyarányú cégnek a kiállítás szereplő gyártmányai. Romániában ugyiszólván egyedül áll az a már külföldön is ismert cég. Geperőre berendezett jégszekrény és sörkimerő asztalai a szakemberek figyelmét lekötötték és a legnagyobb csodálattal váltották ki. Speciális alkatrészek gyártásában mind versenyen felül áll a Kőszeghy Sándor és Fia cég. Galvanizálásokat eszközöl minden színben. Vas-utijelzőlámpákat és automobil lámpákat a legmodernebb és legtesztetesebb kivitelben készít. Rajzszertű fémnyomások, villanylűszterek, kandelaberek a legdiszesebb és a legtesztetesebb kivitelben. Bizonyos, hogy ez a kitűnő cég meglepetést keltő gyártmányaival tért fog hódítani Biharmegyében is. Viszonteladókna igen előnyös árakat kalkulál a cég.

Assael Jakab Fia gépgyár, vas- és fémöntő Arad. Versenyen kívül gyártja, régi és kiváló hírnevű hatalmas telepen a speciális ipari gépeket, mint: piperezsappan és csokoládégyártáshoz szükséges elsősorúdién megkonstruált gépeket. Precíziós mérőeszközöket (szubler). Párhuzamos tűk, vonalzók, vízszint mérők. Egyedül gyártalep ez ebben a cikkben egész Romániában. A cég régi és megalapozott hírneve a garancia arra, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíti. Az aradi mintavásáron beigazolást nyert, hogy az Assael-cég speciális gyártmányai nemcsak jobbakk, megbízhatóbbakk, de olcsóbbakk is a külföldiekénél.

Princz Testvérek vasöntő és gépgyár r.-t. Satu-Mare (Szatmár.) Saját pavilonjában állította ki a husz esztendeje fennálló, kiváló hírnevű és különösen olajgyártási gépek készítésében specialista cég elsőrendű és feltűnő keltett gépeit, melyeknek előállításával több

A francia-spanyol békefeltételek

Tanger, augusztus 6. Az Aidsziban tartott tanácskozás során a bulana-, dzse-bala- és andzserra-törzsek kaidjai elhatározták, hogy Abd el Krim fennhatóságát elismerik és törzseikhez visszatérve, a harcot ismét folytatják.

Páris, augusztus 6. A külügyminisztérium megcáfolja a Matin jelentését, a mely felsorolja az Abd el Krim tudomására hozott békefeltételeket. A minisztérium megállapítja, hogy Abd el Krim mindaddig kitért a francia és spanyol béketárgyalókkal való találkozás elől.

A Matin maga is csak fenntartással közölte azt a tetuanai jelentést, amely szerint a francia-spanyol békefeltételek főbb pontjai a következők: 1. Abd el Krim elismeri a szultán vallási fennhatóságát. 2. Franciaország és Spanyolország elismerik a riff-terület közgazgatási önkormányzati jogát; ez az önkormányzat oly rendőrséggel rendelkezik, amelyhez Franciaország szolgáltatná a kereket. 3. Rekbát és Mellilat a határ kikéretésével spanyol területnek ismerik el. 4. A riff-állam nyugati határát a fezz-tangeri vasutól 20 kilométernyire fekvő vonal, délen az Uorga-folyam és a Lukkos alkotja. 5. A riff-

terület nyugati határát képező Atlanti-óceán és a Lukkos közötti tengerparti zónát beleértve a tangeri zónába és a tangeri zóna és a francia zóna között arányosan kiegyenlíti. Az új állam-státutumban a nemzetek szövetségének ellenőrzése alá helyezik.

London, augusztus 6. A Daily Heraldnak jelentik Beaurthól: Szombaton komoly összeütközések voltak az Atra-törzs felzadt gruzai és a franciák között. A rendkívül nagy hőség és a gruz-területen uralkodó vízhiány következtében a francia katonai akció most a lehető legkisebb mértékre korlátozzák. A Times jeruzsálemi tudósítója letékes helyről úgy értesül, hogy nem valószínű, hogy az angolok a gruz-terület együttműködőnek a franciákkal. A gruz Palesztinában erős angolbarátok és nem hiszik, hogy Transjordániában a gruzok bármilyen tevékenységet fejtenének ki, ami önkösszetűzésbe sodorná Angliával. Ujabb sajtójelentések szerint a gruzok elszánt ellenállást fejtenek ki a francia csapatokk szemben. Szombaton Szeidanál két francia támadást vertek vissza, miközben a franciák súlyos veszteségeket szenvedtek.

mint 250 munkás foglalkozik. Kitűnően bevált gépei közül a kiállításra bemutatásra került a szabadalmazott „Record” kombinált kőnélküli hajlító, tisztító és osztályozó gép. Olajmagvázó gépek egyszerű és több neheres kivitelben. Rugós szorítással, gyűrűs kenési temperselelyekkel. Olajmaggyűrű és pergelő gépek többféle nagyságban, kéziszerelésű olajsajtó és víznyomásmű olajsajtó. Mindezek nemcsak a szakemberek, de a laikusok érdeklődését is lekötötték.

A Fayence r.-t., volt Szilágyi és Társa-cég Arad a fedett udvaron állította ki bámulatos nagy fejlődést mutató eredeti gyártmányait. A kiállítás bebizonyította, hogy a fehér fayence áruban sem szorulnak behozatalra; gyönyörű fehér fayence áruban sem szorulnak behozatalra; hér fayence takaréktűzhely, azután pedig egy aranydisztűsi biedermeier fehér fayence kandalló szolgáltattak erre ékes bizonyítást. A gyár művészi osztályának termékei valóságos banulatramentők. Tálak, vázák, lámpaállványok (valamennyi önálló, eredeti és csak egy példányban készült) a szobrász és a festőművészet tökéletes remekei. Meglepő egy különleges ében-utánzatú kandalló, amely már a vásár első napján vevőre talált. Fehér, aranydisztűsi gyógyszerigények szintén egyik fontos és Romániában a maga nemében egyetlen gyártmánya az egyre jobban terjeszkedő és fejlődő aradi fayence gyárnak.

Nussbaum Testvérek rövid, norinbergi, diszmű és játékarú nagykereskedés Targu-Mures (Marosvásárhely). Bizonyos, hogy ez volt a mintavásár legnépszerűbb, egyik legvonzóbb és leglátogatottabb pavilonja. Feltekint és gyermekek egyaránt csodálattal élvezték a szemkápráztató és szívdertalító játékokat, a leleménység, ötlet és mechanika csodáit. Beszélő és járóbábokat, futó mozdonyokat, játék gőzgépeket. Legraffináltabb szerkezetű zenélő instrumentumokat, miniatűr lakberendezéseket stb. Nincsen olyan játék, diszműmű, karácsonyi meglepetés, társasjáték, ami itt feltalálható nem lett volna. Állandóan százalék állottak körül ennek a régi és híres cégnek pavilonját. Kellemes és színes oázisa volt ez a vásárnak.

Aragóit művek Targu-Mures (Marosvásárhely.) Ez a cég valóban nem szorul sem földezésre, sem népszerűsítésre. Azok a művészi disztárgyak, melyek ebből a híres és a külföldi versenyt is legyőző gyártalepből kerülnek ki, büszkeségei Románia művésziparának. Máványoszobrai, nehezekei, legmodernebb és művészi hivatali asztali lámpái, fali díszei, magukon viselik a csint, az izlést, a művészi invenciót. Híres külföldi és belföldi művészek frapáns rajzai ékesítik az aragóit-lapokat. Igyutóbb Párisban volt a cégnek kiállítása és a francia sajtó az elismerés legválasztékosabb hangján emlékezett meg a cégnek remekei készült disztárgyairól. Csodálattal állanak meg az emberek az Aragóit-művek frapáns pavilonja előtt, melynek választékos milője a kiválóan agilis Vass igazgató izlését dicséri.

„Polychrom” festék, lakk és vegyészegár r.-t. Arad. Gyárt föld-, szepített és vegyfestékeket, nemkülönben lakkokat és lakktemékeket. A gyár 1924-ben 6 millió lei alapítókvel alakult rendkívül modernül berendezve, több mint 50 főből álló munkáslétszámot foglalkoztat és készítményei országsserte népszerűségnek és közkedveltségnek örvendenek. A vállalat komerciális és szakszerű vezetése biztos záloga további egészséges fejlődés irányának Ennek vállalatnak érdekszférájába tartozik a híres népszerű Lisoform terjesztése is.

Schönberger & Grünstein, kötélárugy Arad. A gazdasági kiállításon állította ki saját gyártmányu gazdasági köteleit, függőágyak, hálókát, zsinórokat stb. Ugyiszintén kiállított az összes raktáron lévő cikkeket: zsákok, ponyvát, kenderit, továbbá póchlarni zsinégeket, mely gyár gyártmányaiból Sch. & G. cég álland és nagy lerakatot tart.

(Az ismertetést folytatjuk.)

UJ EGÉSZSÉGI ÜZLET!!!!

HYGIEA

LEITNER LAJOS

Str. Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 13. szám.
Orvosi műszerek, sérvkötéők, haskötéők, gumimiharisnyók, betegápolási cikkek és illatszerek nagy választékban kapkátok!!!!

Selejtes harisnyák megérkeztek

minden színben Strada Rimanóczy-utca 4. szám

Ábrahám Arturnál

Olcsó árak!!

Gummi kabát prima gumizással . . . L. 900

Gummi kabát elsőrangú duble anyagból L. 1080

Haas Lipót

Linóleum gyári raktárában

Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 5.

LERAKATOK:

Cluj, Str. Universității 1. Timişoara, Bul. Reg. Ferd. 7

A „Vágóhid” és a Dorian

jét hangoztatta. Nenicescu ügyész vádbeszédében reflektált a védelem kijelentéseire és megállapította, hogy a hadbírósg és a hadállapot azért szükséges, mert az Oroszországgal való szomszédság miatt a kormány nem szüntethette meg még sem a hadállapotot és ennek természetes folyamánát, a hadbírósgot. A tárgyalás folyik.

* Plopu György Nagyváradon ügyvédi irodát nyit. Csütörtökön délután a bukaresti gyorsvonattal Nagyváradra érkezett felesége társaságában dr. Plopu György, a semmitfészék volt tanácselnöke. Dr. Plopu magas korára való hivatkozással a kormánytól nyugdíjazását kérte és Nagyváradon fog letelepedni. Értesülésünk szerint rövid időn belül az Ügyvédi Kamarába való bejegyzését fogja kérni. A kormány Plopu drnak felajánlotta a törvény előkészítő bizottság egyik szekciójának elnökségét, amit azonban szintén magas korára való tekintettel nem fogadott el.

* Hevesi Sándor kiténtetése. Budapestről jelentik: A kormányzó Hevesi Sándornak, a Nemzeti Színház igazgatójának a színművészet körül szerzett érdemeiért a színművészeti akadémiák tanári címet s az ötdik fizetési osztály jellegű adományozta.

* Akar ön utazni Abbáziába, Marienbadba, Constanzába, Siófokra, Reichenhallba, Ostendébe, Biarritzba, vagy a világ bármely városába. Jegyet, halálkocsijegyet és vizumot vehet a Nemzetközi Halálkocsisárság nagyvárad irodájában (Hegedüs Hirlapiroda.)

* Orvosi hír. Dr. Pollatsek Pál belgyógyász hazaérkezett és rendeléseit újra megkezdte.

* Eljegyzés. Gál Erzs (Nyíregyháza) és dr. Fried József (Nagyvárad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* Meghívó. A Kereskedelmi Utazók Egyesületének aradi csoportjának elnöksége meghívja a f. hó 9-én, vasárnap este 9 órai kezdettel műsorral egybekötött táncestélyére a nagyvárad kartársakat. Vegyünk tehát minél többen részt ezen ünnepélyen. Estélyi ruha nem kötelező. Jelentkezni lehet szombat déli 12 óráig a Palace-szállodában levő központi irodában, ahol a kedvezményes jegyek is átvehetők.

* A Cion-templomban az istentisztelet péntek este háromnegyed 8 órakor kezdődik.

Leitner Márton R.-T.-nál delainek, batistok, pouplinok, zefírek mélyen leszállítva.

* Szerdán este a Taifun előadásán elvesztett ruhámmal egyforma selyemsálomat. Becsületes megtalálót kérem, hozza be a „Nagyvárad” kiadóhivatalába, ahol illő jutalomban részesül.

* Halálozások. Molnár Lajos régi nagyvárad iparos polgár 83 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 2 órakor megy végbe a madár-utcai gyászházról.

Molnár Rózika 20 éves korában, szüleinek mély fájdalomra elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor megy végbe az olasz-i szénás-kerti csöszháztól.

Concert zongora rövid 28.000 leírt kapható
Bul. Regele Ferd. 14. STERNBERGNÉL.

* Augusztus 9-én este közkívánatra Hegedüs Gyula búcsú vendégfelléptével az „Antónia” kerül színre.

* Bomba 6 lei az Eldorádóban.

A TOREKVÉS
NEMZETKOZI
VÁNDORDIJS

USZOVERSENYE
a Félix-fürdő uszodájában
AUGUSZTUS
15-16

* Gondoskodjék jegyekről a Hegedüs-estekre.

* Széttépte a tigris. Ujvidékről jelentik: A híres Kludski cirкус igazgatóját esti mutatványozás közben a megvadult királytigris véresre marcangolta. Az orvosok nem bíznák felépülésében.

* Plainier Teréz föjjön be a „Nagyvárad” szerkesztőségébe, mert munkaalkalom kínálkozott részére.

* Hegedüs Gyula autogrammot ad az Angyal drogériában. Hegedüs Gyula szombaton délelőtt 12—1-jig autogrammot ad a színház kardalosi javára a Barna „Angyal” drogériában.

* A Notre-Dame-i toronyőr kerül színre vasárnap este a színházban.

Tanuló zongora 15000 leírt kapható Bulev.
Regele Ferdinand 14. sz. STERNBERGNÉL.

* Aradi mintavásári igazolvány a vasuti pénzváltónál kapható.

* Egy régi pesti cukrász fizetése képtelen lett. Budapestről jelentik: Egy régi, kitűnő hitelűnek ismert fővárosi cég, az Első Budapesti Teasütemény és Bisquitgyár Freund Ödön r.-t. került fizetési zavarokba és kérte maga ellen a kényszerregegyezési eljárás megindítását. A cukrászda és a gyári üzem évtizedek óta a Király-utca 14-ik szám alatti házban van. Nemcsak a részvénytársaság, de annak ügyvezető igazgatója és főszervezője, Freund Sándor is kérte maga ellen az eljárás megindítását. Mind a két eljárás meg is indult. A vállalat úgy látszik az első jelentékenyebb áldozata az idei abnormális nyárnak, mert hűtőcikkpek piacát az idén sem a fővárosban és annak környékén, de a magyar üdülő- és fürdőhelyeken sem találhatta meg. Az évad kezdetén éppen az új hűtők terjesztésére a vállalat hatalmas kölcsönöket vett fel. Súlyos hitelpénzek fizetésére kötelezte magát a vállalat még a tavasz előtt, a haszon elmaradt, a hitelpénzek fizetésére újabb kölcsönök következtek, végül a fizetési zavarok. Már mérleget is készített a részvénytársaság, amely igen szörnyű adatokat tár a hitelezők elé. A passzívák összege 2 milliárd 565 millió, az aktívák 820 millió korona. A vállalat 40%-os alapon szeretne egyezkedni és reméli, hogy e régi vállalat fennmaradhat.

* Tanácskozások a közrend helyreállításáról. Bukarestből jelentik: Tatarescu miniszter tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Stefanescu csendőrpáncsokkal, Nicolaeu rendőrprefektussal és Crasnuu belügyi államtitkárral. A tanácskozáson a közrend biztosítására vonatkozó intézkedéseket beszélték meg.

Gyermekek sportkocsik 425 leírtól
Székenci. Piaja Uniri 16. szám.

* Elfogtak egy lótolvajt. A nagyszalontai határrendőrség főnöke elfogta Novák György lótolvajt és bekísértette az ügyészségre. Ott lopott lovat is megtaláltak. Akinek lova elveszett, jelentkezzen a járattal a nagyszalontai határrendőrségen.

* A színiiskola évről vizsgaelőadása szerdán este lesz.

* Az amsterdami „Aranyosó”-jegyek tulajdonosai, akik eddig még nem nyertek, saját érdekükben közölik címüket Rudolf Mosse hirdetési vállalatával Oradea-Mare, „Aranyosó” jelige alatt.

* Amerikai cikkek Biharmegyéről. Az amerikai román lapok az utóbbi hónapokban szép irodalmi cikkeket írnak a bihari nép életmódjáról úgy, hogy az amerikai nagy angol lapok ezeket a cikkeket fordításban közölték az amerikai angol olvasó közönség számára is. Ezeket a gyönyörű irodalmi cikkeket Borcea Quisitor kapitány írja s mivel a cikkek mind Salonta-Mare helységet és dátumot viselnek s ebből úgy látszik, hogy az író szalontai lakos. Más-keppen régóta ismerjük Borcea Quisitor kapitányt, mint román író a Jorga tanár „Neamul Romanesc” című lapjából s más egyéb folyóiratokból.

* A keresztény egyházak kongresszusa. Kolozsvárról jelentik: Stockholmban keresztény egyházak kongresszust tartanak még ez év folyamán. Az előadók között szerepelnek Ugron István, a Magyar Párt elnöke és Nagy Károly ref. püspök.

* Táncmulatság Diószegen. A diószegi kok f. hó aug. 9-én a Szodoray-vendégházban kolai célra kabaréval egybekötött táncmulatságot tartanak, amelynek műsora a következő: Nyitány. Szerenád. Előadja a diószegi Szűcs Laci, Acs Ferkó, Acs Tutu, Miklós, Sáfrány Lali, Lévy Géza ref. kántor. 3. Énekar. Előadja Nagy Irénke. 3. Énekar. Szűcs Ilonka, Szűcs Olga, Császár Olga, Nagy Irén, Hajdu Böske, Sáfrány Laci, Mancsi, Szűcs Lajcsi, Sáfrány Lali, Miklós, 4. Hármass jelenet. Acs Ferkó, Miklós, Szűcs Laci. 5. Zenekar. Népdalegyüttélés. Kun Margit, Nagy Mancsi, Szűcs Olga, Nagy Irén, Sáfrány Laci, Császár Olga.

TÖZSDE

Budapest, augusztus 6. Termékek zárlat. Buza 395, rozs 295, tengeri 265, kukorica 280, takarmányárpa 260—270.

Zürich, augusztus 6. (Nyitási árak) 12220, Páris 2425, Newyork 515, Prága 250150, Budapest 7245, Bécs 7245.

Zürich, augusztus 6. (Zárlati árak) Amsterdam 20695, Newyork 515, London 250150, Páris 2420, Milánó 1875, Prága 250150, Budapest 7245, Belgrád 92750, Bukarest 9650, Bécs 7247.

Bukaresti tőzsde ünnep miatt zár. Bukarest, augusztus 6. (Műveleti árak) Font 930—940, fr. frank 970—980, frank 38, lira 730—750, dinár 350—360, 193—194, osztrák 28—29, magyar 27—28, kol 580—590.

Budapest, augusztus 6. A budapesti tőzsde csütörtöki zárlatai: Angol-Magyar Kereskedelmi 925, Pesti Hazai 2040, 980, Uríkányi 1030, Ganz Vil. 1095, 475, Magyar Hírel 355, Leszámláló 600, miskolci 185, Borsodi szén 47, Fegyversíci 1750, Osztrák Hírel 127, Olasz bank 50 budapesti 151, Köszén 2980, Ganz I. Cukor 1865, Nasic 216.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek este fél 9 órakor: Király, bogárdus Gyula, a budapesti Vigszínház harmadik felléptével.

Szombat délután fél 4 órakor: Kacagás kapitány, Öreg asszony nem vénasszony olcsó helyárakkal.

Szombat este fél 9 órakor: Antónia Gyula, a budapesti Vigszínház művészeinek felléptével.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Cigányoperett, mérsékelt helyárakkal, Sik Rezső pesti Városi színház művészeinek vendég.

Hegedüs Gyula — Toké

Amikor a Taifun újra leperget a világhozzá válik Lengyel Menyhért személy nem más, mint a szigorú tás. A Taifun még vizálló volt, jól anyag, egy évtized mégis megkoptatta háború által kifárasztott ideg keveslemmel kíséri Berlin idegennyelgyedő siető utjaikon a misztikus kis ferde s berkeket. Akik Európába jöttek szorkeletesíteni az isteni és ördögi tudatnizmusra járó szívük minden energiát előkészíteni a nagy levonulást a vulkán szigetektől, futárjaiként egy új világ s árgaveszedelmek.

Ez a téma hálás is volt, jó is é Menyhért Kerner Ilonája nemcsak dráma ejtette halálos bűvöletbe, de a Taifun sárgái már eleve meghódították Európápadokból.

A sárga veszedelmet azóta sok kugyanacsak gígázi veszély árnyékolta el funepesztő, tikkadt színeit Hegedüs művészi varázsa tudhatja már csak lángjába festeni. Japán szorongott, élt lódott, nesztelen, furcsa és groteszk a szinpadi deszkákon. A közönség hallgatta a szavak és érzések mestere

egyszerű, mint a pásztor fuvalója és hangulatba ringató, mint a fuvaladal a mezőkön, amikor a hangba beleakaszkoztál és eltergeti a csillagos égbolt (bl.)

rdög, Király, Antónia Hegedűs Gyulá-
Hegedűs Gyula ma este és vasárnap dél-
irályban, szombaton este pedig az An-
folytatja diadalmas vendégjátékait. A
grivész mellett a következő estéken Jó-
T. Pogány Janka, H. Körösi Juci, Be-
Tóth Elek, Kabos, Hevesi, Madas, Bi-
ador, Galambos és Bereng jutnak kiváló
moz, hogy sokszor megdicsért képessé-
jobb sikereket arassanak.

Notre-Damei toronyőr. Vasárnap este
n, fel a színház hosszú színet után a 12
ból álló romantikus drámát, a Notre-
toronyőrt, mely minden időben meg tud-
a közönség tetszését és bonyodalmos
színet nélkül le tudta kötni a figyel-
Notre-Damei toronyőr előadása iránt
nagy érdeklődés nyilvánul meg, ami
érthető is, mert a rendkívül hatásos
a legjobb drámai erők lépnek fel.

A Hetényi színiiskola vizsgaelőadása. A
pénztárnál történt elővételekből tisztá-
het alkotni már arról, hogy a Hetényi
a növendékeinek szerda esti vizsgá-
szorongásig zsufolt nézőtér fogja vé-
A vizsgaelőadáson jelen lesz az erdélyi
színészet minden számottevő tagján
színi egyesület delegációja is. A vizsga-
műsora rendkívül változatos úgy, hogy
eg legteljesebb megelégedésével fog ta-
minden növendéknek a szereplése.

ános vitéz. Kedden este a karszemély-
omjátékára a János vitézt tüzte ki az
ág, amelyben utóljára lépnek fel Biczó
Kertész Manci, Rohonczi, Bihari Nán-
utalomjáték, mint minden esztendőben,
eljes sikerrel fog járni, mert a közönség
le halálját és elismerését a kórus név-
seivel szemben.

A jómadár

— Regény —

44

Irta: Bónyi Adorján

nem is úgy nézett ki, mint aki fejét akarja
n marhaságokon. Nem is törte. Hanem mi-
szép csendesen hazafelé vacsorázni, ak-
zen magától, anélkül, hogy egy csöppnyi
ba vagy fejtoroséba került volna, ráeszmélt
yorsasággal a következőkre:
Gyuszi azt mondja, hogy Sáríkáknak valami
A kertajtón pedig megállapítottuk, hogy
rajta ki vagy be valaki. Ez a kertajtó
Terebesy kertjébe vezet. Ha már most ezt
fog egymás mellé állítja az ember... ha
mellé állítja... akkor... Na de ilyet!
állt, úgy elcsodálkozott. Levette a kalapját,
te a homlokát: kiütötte a verejték. Aztán
sietni, ahogyan csak a lába bírta, sietni

nap valami különös csend ült az egész vá-
z emberek, ha találkoztak egymással, na-
tán váltottak néhány szót, aztán egymásra
glak, olyan arccal, mint akiknek valami kö-
is izgató titkuk van. Egyetlen szót sem
ar senki sem arról, hogy mit tud, de min-
dta a másiktól, hogy az is tudja.
huszonnégy óráig sem tudták magukba
tezt a kielégületlen kíváncsiságot, tudasuk-
a meddő vágyát. Másnap egész népvándor-
t meg az Ádám-ház felé. Egy esztendő alatt
t annyi vizitáló az Ádám-házban, mint ezen
napon. És ezek a vizitálók mind olyan fur-
keltek.

y bántak Sáríkával, mint egy kis beteggel,
állik virágot hozni vagy megsimogatni a fejét
egveregetni a kezecskéjét. Nézegették, nyil-
v titokban, úgy, mintha most látnák először.
ogatták a ruháját, beszimatolták a szobájába,
va jártak végig a szobákat, titokban, lopva
k egy-egy fiókot, megnézték a háttartókat,
bennük elhamvadtt cigarettavég, ügyeltek,
k, emlékdokt és roppantul kedvesek vol-
salád minden tagjához.

Itt ebben a kedveskedésben valami, ami le-
dés is volt, meg ünneplés is, irigység is,
jáálkozás is, öröm is, meg szánalom is.
m csoda, ha ez után a sok és furcsa ven-
t a tekintetes asszony így szolt Sáríkához,
elmentlenül és csodálkozva érezte, hogy ő

ennek a nagy és különös érdeklődésnek a köz-
pontja:

— Engem ezek nem csapnak be! Én tudom,
minek köszönhetjük ezt a nagy cécót! Ezek már
mind hírt hallották, hogy a mérnök feleségül akar
venni. Hát most mind egyszerre jóbarátok lettek.
Nagyszerű. Irigyelhetek is, mondhatom!

Míg a tekintetes asszony ilyen megdönhetetlen
pontossággal állapította meg az igazságot, Gyuszi,
minden titoknak egyedüli tudója Köhegyen, ki nem
mozdult volna vacsoráig az irodából, csak az abla-
kon keresztül nézte a nagy népvándorlást és most
már olyan biztos volt a dologban, hogy minden
egyes vendég láttán torkaszakadtából kacagni sze-
retett volna.

IX. FEJEZET.

Ebédutáni nagy csend volt az Ádám-házban.
A megürrült ebédsztál mellett ült a tekintetes as-
szony az úrával. A tekintetes asszony a friss pesti
ujtságot böngészte, a tekintetes ur pedig azzal szó-
rakozott, hogy a nyilegyenesen kihelt pipafüsttel
próbálta megelőzni az asztalon torkoskodó legyeket.

Aztán egyszer csak mosolyogva odanyult az
asszony ujságijához és szép csendesen kivette a ke-
zéből.

— Hallgas csak ide, fiam. Azt akarom neked
mondani, hogy az emberek valósággal meg vannak
örülve. Egy hete már, hogy ember emberhátán to-
long az irodában. Nem volt három hét alatt annyi
kliens, mint ezen a héten.

— Láttam. Hála Istennek. Ideje.

— Mit gondolsz, mi ennek az oka?

— Nincs ennek semmi különös oka. A paraszt
szeszélyes. Egyszer az egyik ügyvédet kapja fel,
aztán a másikat.

— Lehet, de akkor hogy magyarázod meg ne-
kem, hogy ez a sok új kliens mind a fiatal ügyvéd
urat keresi.

— Miféle fiatal ügyvéd urat?

— Hát a Gyuszit. Előbb furcsa módon csupa
ábrányiak jöttek. Aztán mások is, a szomszéd fal-
vakból. De mind a fiatal ügyvéd urhoz. Hát ezt
értsd meg.

— Nem is értem.

— Én sem. Annyi azonban szent, hogy ez a
bitang kölyök nagyszerűen tud bánni velük. Te,
ez akkora feneket kerít minden dolognak, úgy fel-
fuj minden kis piszok ügyet, hogy annak a paraszt-
nak a nyála csorog a gyönyörűségtől. Úgy tud be-
szélni velük, hogy én még olyat nem láttam.

— Hát ért az a jómadár az ügyvédi dolgokhoz?

(Folyt. köv.)

MOZI

— Az 1924. évi „Párisi Olympiász” látható
pénteken a Dorian-filmszínházban. A megnyitási
ünnepélyen látható a francia köztársaság első-
ke, a román és az angol trónörökös. Látható a
filmen birkózás, rugby, tennisz, Nurni, Padock
és Ritola futóversenye, magas és távugrás, lo-

vaspoló, vívás, korcsolyaverseny, jég hockey
stb. A footballrész ezideig nem érkezett meg
Bukarestből, reméljük azonban, hogy a delutáni
előadásig megjön. Ezenkívül színr kerül három
darab, legújabb 2 felvonásos Zígottó-vígjáték,
melyek közül külön szennációt jelent Zígottó,
mint boxhajnok. Az előadások 6 és 9 órakor
kezdődnek. Jön: „Faraó bosszuja.”

— Atlantic és Apolló-mozgók ma utóljára
játszák a „Kis Jack” című izgalmas társadalmi
drámát. Egy szerencsétlen, sorsüldözött apának
életét tárgyalja e film, aki szerencsétlen körül-
mények folytán egy gyilkosságra keveredik bele
s már-már a guillotin bárdja nyakára hull, ami-
kor az utolsó pillanatban jön a felmentés s a
szegény ember, akit igazán csak a gyermeke, a
kis Jack iránti szeretete kötött az élethez, bol-
dogan öleli meg imádott gyermekét. Mindvégig
izgalmas témájával, kitűnően megrendezve és
elsőrangú szereplők kezében a film a legszele-
sebb érdeklődésre és tetszésre tarthat számot.

NAGY SZÁRAZ, FÖLDSZINTES

**GYÁRHELYISÉGET
KERES
PELIKÁN MILL
BORITÉNGYÁR**

STRADA CASAPIEI (MÉSZÁROS-UTCA)

No. 7430—925.

HIRDET MÉNY.

Oradea-Mare város előljárósága, mint
I-ső foku iparhatóság, ezennel közhírré teszi,
hogy Sándor Ioan oradea-marei lakos a
Kesztüis és Bernát-telepen 8426—10. telek-
könyvi betétben foglalt telken egy malom-
ipartelepét és egy terményraktárt szándék-
szik létesíteni. A telepengedélyezés tárgya-
ban a városi előljáróság folyó évi aug. hó 21.
napjának d. e. 11 órájára helyszíni tárgyalást
tűz ki, mely körülményről az érdekeltek oly
figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetle-
ges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert későbbben történő fel-
szólamlások figyelembe vétetni nem fognak.

Az érdekeltek a telep tervrajzát, vala-
mint a műszaki leírást az I-ső foku iparható-
ságnál hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Oradea-Mare, la 6. aug. 1925.

A. Vass, reierens,
seful. antistiei oras.

SONNENFELD A.

R. T.

UJ TELEFONSZÁMAI:

Iroda: 438	Üzlet: 62	Iroda: 744
Sunfield dombornyomda 416	Dobozgyár: 238	Lakás: 626
König & Bayer kísérőgyár: 744	Pelikán Mill boriténgyár: 62	Nagyvárad kiadóhivatala: 38
	Goldstein írógép: 297	

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.